

УДК 343.272

Н. А. Орловська

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ КОНФІСКАЦІЇ В УКРАЇНІ**

У статті представлено аналіз спеціальної конфіскації згідно з КК України. Установлено, що спеціальна конфіскація є примусовим заходом кримінально-правового впливу, розуміння сутності та правової природи якого суттєво ускладнено законодавчим підходом до його регламентації. Розглянуто співвідношення спеціальної конфіскації та покарання. Запропоновано авторські погляди на подолання наявних проблем; наголошено на необхідності системного перегляду положень щодо заходів кримінально-правового впливу.

Ключові слова: спеціальна конфіскація, примусовий захід, кримінально-правовий вплив, покарання, кримінальна відповідальність.

Постановка проблеми. Спеціальна конфіскація (у розумінні її як «іншого заходу кримінально-правового характеру») є відносно новим для вітчизняної практики інститутом. Приписи, включені в КК України на підставі Законів України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» (2013 р.), «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» (2014 р.), не стільки розв'язали, скільки актуалізували низку питань щодо сутності, правової природи, підстав застосування спеціальної конфіскації тощо.

Це є ілюстрацією досить суперечливої ситуації. З одного боку, законодавець фактичного визнав концепцію багатокількісності кримінально-правового впливу та частково її застосував у нормативному тексті. Таке визнання не призвело до перегляду положень ч.2 ст.1 КК України, але створило умови для потенційної модернізації засобів реагування на порушення кримінально-правових заборон. З іншого - системність кримінального законодавства отримала ще один «удар», що не може не відбитися на правозастосовній діяльності. Хоча, на думку О.М.Костенка, основним фактором ефективності кримінального закону є культура його застосування, а не властивості самого КК [1, с. 43], убачається, що якість законодавчої роботи є однією з принципових умов не тільки належного правозастосування, але й, у глобальному сенсі, довіри та поваги адресатів кримінально-правових приписів до КК. Більше того, правоупевненість як складова принципу верховенства права вимагає від нормативного тексту чіткості, ясності та недвозначності. Але саме цього, як убачається, бракує регламентації спеціальної конфіскації у КК України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчать останні публікації, фаховий дискурс щодо спеціальної конфіскації після внесення значених змін отримав додатковий поштовх. При цьому згадана проблематика розглядається і як складова дискусії про кримінально-правові заходи/заходи кримінально-правового впливу, включаючи покарання (В. Борисов, І. Горбачова, М. Хавронюк, В. Шпіляревич, А. Яценко та ін.), і як самостійна предметна площина (О. Кондра, Є. Назимко та ін.). Однак єдиного розуміння цього кримінально-правового інституту в літературі до сьогодні немає, більше того, наявні досить спірні погляди на окремі аспекти цієї проблематики, що пов'язано з неоднозначним тлумаченням нормативних приписів.

Формування цілей. Метою статті є аналіз положень КК України щодо спеціальної конфіскації, виокремлення найсугтевіших проблем та окреслення шляхів їх вирішення. З огляду на це, завданнями статті є з'ясування сутності та правової природи спеціальної конфіскації, специфіки її видів, визначення співставлення з покаранням та іншими інструментами кримінально-правового впливу, аналіз підстав застосування спеціальної конфіскації задля формування авторської позиції стосовно шляхів удосконалення нормативної регламентації зазначеного інституту.

Виклад основного матеріалу. У першу чергу, звернемося до родового поняття – інші заходи кримінально-правового характеру – без з'ясування якого складно зрозуміти логіку законодавця, який відніс спеціальну конфіскацію саме до цих заходів.

Значно раніше, аніж у КК України, словосполучення «заходи кримінально-правового характеру» було застосовано в КК РФ 1996 р., але без формулювання нормативної дефініції. Це призвело до фахової дискусії, учасники якої поділилися на прихильників згаданого поняття й тих, хто вважає його занадто широким, неконкретним [2]. Така теоретична невизначеність і доктринальна непевність, на думку О.І. Чучаєва, своїм наслідком має той факт, що в російській кримінально-правовій науці «іншим заходам» не приділяється тієї уваги, якої вони дійсно вартують [3, с. 327].

Так про що йтиметься – про заходи кримінально-правового характеру чи про заходи кримінально-правового впливу?

У широкому розумінні кримінально-правовий вплив – це складова частина загального впливу права на суспільні відносини, отже, його можна розглядати як взятий у єдності та різноманітті весь процес впливу кримінального права на соціальне життя, свідомість та поведінку людей. Більш спеціалізовано кримінально-правовий вплив є специфічною діяльністю держави з реагування на факти порушення встановлених нею кримінально-правових заборон за допомогою використання можливостей, закладених у кримінальному праві [4, с. 26]. При цьому не можна погодитися з позицією, що кримінально-правовий вплив являє собою реакцію лише на вчинення злочину. Убачається

завузьким і підхід, прихильники якого, визнаючи здійснення кримінально-правового впливу не лише щодо суб'єктів злочину, вважають, що заходи такою впливу є тільки примусовими.

На наш погляд, «предметне поле» здійснення кримінально-правового впливу повинно визначатися поведінкою, яка має кримінально-правове значення. Це, зокрема, вчинення злочину, порушення кримінально-правової заборони фізичною особою, яка не є суб'єктом злочину, вчинення на посткримінальній стадії позитивних дій, визначених у конкретній нормі КК України, причетність до злочину юридичних осіб тощо. При цьому кримінально-правовий вплив не може бути тільки примусовим. Якщо йдеться про «реакцію у відповідь», то в сучасному кримінальному праві вона може бути й заохочувальною, про що свідчить наявність у КК України заохочувальних приписів. Примусові та заохочувальні заходи виступають як засоби кримінально-правового стимулювання належної поведінки (непорушення (дотримання) кримінально-правової заборони).

Вплив не лише відображає певну діяльність, а підкреслює її спрямованість на когось; він за своєю природою є суб'єктно-суб'єктивним.

На відміну від вказівки на вплив, вказівка на характер підкреслює або переважно нормативно-правову складову, унормування у КК (хоча й тут виникає питання: а яким ще може бути характер заходу, регламентований у КК?), або певне, особливе, цілеспрямоване (виховний характер, медичний характер тощо). З огляду на це вбачається, що будь-які заходи, унормовані в КК України – це заходи кримінально-правового впливу. Вони поділяються на примусові та заохочувальні (адже характер впливу опосередковується характером його заходів). До примусових заходів кримінально-правового впливу слід відносити покарання та інші заходи, що забезпечують кримінально-правовий примус. Оскільки покарання є головним примусовим інструментом кримінального права, «іншість» усіх примусових заходів, відмінних від покарання, визначається відносно покарання, а не в межах (усередині) їх сукупності.

Отже, як примусовий захід, спеціальна конфіскація може бути «іншим заходом» тільки стосовно покарання. Але такими ж «іншими» є всі примусові заходи кримінально-правового впливу, що не є покаранням (примусові заходи виховного, медичного характеру, ті, що застосовуються до юридичних осіб тощо).

З огляду на це слід наголосити на суперечливості підходу законодавця до структурування розділу XIV Загальної частини КК України щодо «інших заходів кримінально-правового характеру»: ані за назвою, ані за змістом він не відповідає логіці кримінально-правового впливу. Ураховуючи це, поєднання спеціальної конфіскації в одному розділі з примусом

вими заходами медичного характеру та примусовим лікуванням видається децю дивним рішенням.

Однак складність розуміння спеціальної конфіскації полягає ще й у тому, що законодавець обмежив можливості застосування цього заходу лише певними злочинами, унаслідок чого за межами залишилися випадки спеціальної конфіскації, передбачені в Особливій частині КК України [5, с.146]. Іншими словами, на сьогодні КК України демонструє два нормативних формати регламентації цього заходу:

- спеціальна конфіскація «нового формату» - захід, регламентований у ст.ст. 96-1 - 96-2 КК України, що застосовується у разі вчинення злочинів, передбачених ст.ст. 354, 364, 364-1, 365-2, 368 - 369-2 КК України;
- спеціальна конфіскація «старого формату» - захід, безпосередньо включений у низку санкцій норм Особливої частини КК України.

Щодо «старого формату» спеціальної конфіскації основні питання залишаються традиційними - звідки вона взялася в санкціях норм Особливої частини КК України та чому вона не передбачена в усіх нормах, що логічно припускають наявність цього заходу? Ці питання знову було актуалізовано змінами положень Загальної частини КК України, внесеними у 2014 р. Тим більше, що, на відміну від «нового формату», спеціальна конфіскація в санкціях норм Особливої частини КК України двояка, адже вона може бути:

- компенсаційним заходом (конфіскація предметів, указаних у відповідній нормі Особливої частини КК України, наприклад, ст.ст. 201, 203-2, 204 КК України);
- заходом безпеки (конфіскація предметів, указаних у відповідній нормі Особливої частини КК України, поєднана з їх знищенням, наприклад, ст.ст. 176, ст. 177 КК України).

Законодавцеві не погрібно робити вигляд, що спеціальна конфіскація, передбачена в санкціях норм Особливої частини КК України, є виключно так званім заходом безпеки. Якщо б це було так, санкції було б сформульовано інакше.

Щодо спеціальної конфіскації «нового формату», то вона встановлюється за вчинення чітко визначеного переліку злочинів. З огляду на назву Закону України, яким були внесені останні зміни в регламентацію спеціальної конфіскації в Загальній частині КК України, відповідні злочини мають відношення до корупції. Але у цей же час згаданий перелік значно коротший за той, що поданий у примітці до ст.45 КК України під назвою «корупційні злочини».

Цілком логічно виникає питання щодо узгодженості позицій законодавця навіть у межах Загальної частини КК України. Адже цікаво: чому спеціальна конфіскація не застосовується, наприклад, за вчинення зпо-

чинів, передбачених ст. 191 КК України? Хіба державу не цікавлять гроші/майно, привласнені особою шляхом зловживання службовим становищем? Чи, може, відповідне майно не є потрібним потерпілому? Звернемо увагу, що й спеціальна конфіскація «старого формату» у санкціях частин ст. 191 КК України не передбачена.

Із наведеним переліком пов'язане й питання про можливість застосування спеціальної конфіскації у разі звільнення від кримінальної відповідальності, адже загальні підстави такого звільнення за статтями, указаними в ст. 96-1 КК України, не передбачені. Є можливість лише спеціального звільнення – ч. 5 ст. 354 КК України, що розповсюджується й на випадки вчинення злочинів, передбачених ст.ст. 368-3, 368-4, 369, 369-2 КК України. У свою чергу, можливість звільнення від покарання, наприклад, за ч. 4 ст. 74 КК України, відсутня.

Однак при цьому виникає принципове запитання: якщо до особи застосовується кримінально-правове заохочення, що передбачає взаємовигідний обмін між державою та винним, то як слід оцінити застосування примусового заходу? У цьому випадку законодавець знов закріплює дивну конструкцію «заохочення з примусом» (не плутати з «примусом до заохочення») на кшталт звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Але це порушує логіку кримінально-правового впливу та актуалізує питання про додержання засад та принципів формування заохочувальних приписів КК України.

Сутність спеціальної конфіскації полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави за рішенням суду грошей, цінностей та іншого майна (ст. 96-1 КК України). Із зазначеного припису вишлює необхідність з'ясувати, чи є спеціальна конфіскація за своєю правовою природою різновидом правообмеження.

Відповідно до ст. 96-2 КК України предметами, що підлягають спеціальній конфіскації, є гроші, цінності та інше майно, які визначені у КК чином пов'язані зі вчиненням злочинів, указаних у ст. 96-1 КК України. З урахуванням того, що в системі покарань залишається конфіскація майна (яка може бути повною та частковою – ч. 1 ст. 59 КК України), особливістю спеціальної конфіскації в цьому аспекті є характеристики предметів вилучення.

Згідно з п.10 ч. 1 ст. 346 ЦК України конфіскація є підставою припинення права власності; конфісковане майно переходить у власність держави безоплатно як санкція за вчинення правопорушення у випадках, установлених законом (ч. 1 ст. 354 ЦК України).

Відповідно до цього виникає питання: чому гроші, цінності та інше майно, призначені (використані) для схиляння особи до вчинення злочину, фінансування та/або матеріального забезпечення злочину або винагороди за його вчинення, підлягають саме спеціальній конфіскації (п. 2 ч. 1 ст. 96-2 КК

України)? На наш погляд, припинення права власності на ці предмети (а воно, вочевидь, виникло на законних підставах, оскільки не зазначено іншого) – це правообмеження, тому примусове безоплатне вилучення цих предметів підпадає під поняття конфіскації як виду покарання.

Принципово відрізняється від наведеного прикладу правовий режим предметів, зазначених у п. 1 ч. 1 ст. 96-2 КК України: стосовно грошей, цінностей та іншого майна, одержаних унаслідок вчинення злочину та/або є доходами від такого майна, можна дійти висновку, що вони є об'єктами безпідставного збагачення, щодо яких має бути застосовано обмеження набуття права власності згідно зі ст. 328 ЦК України. У зазначеному випадку примусове безоплатне вилучення не може вважатися правообмеженням.

Таким чином, виходячи з переліку предметів спеціальної конфіскації, можна дійти висновку, що в ньому (переліку) законодавець поєднує різне за походженням майно.

Водночас, у ч. 2 ст. 96-2 КК України йдеться про можливість вилучення грошової суми, що відповідає вартості майна, зазначеного в п. 1 ч. 1 ст. 96-2 КК. Оскільки немає жодних вказівок на особливості походження грошей, вилучення яких фактично замінює спеціальну конфіскацію, можна припустити, що право власності на ці гроші було набуто належним чином. Але примусове безоплатне вилучення у власність держави за рішенням суду грошей, які не є предметом спеціальної конфіскації, – це часткова конфіскація майна. Виходить, що «інший захід» може бути «перетворений» у додаткове покарання!

Однак якщо спеціальна конфіскація, виходячи з природи набуття майна, зазначеного в п. 1 ч. 1 ст. 96-2 КК України, не є правообмеженням, то яким чином вона може ним стати, принципово змінивши правову природу? Якщо за будь-яких умов потрібно конфіскувати певні грошові кошти, чи не можна обійтися без спеціальної конфіскації, зазначивши в санкції відповідної норми Особливої частини КК України конфіскацію майна як додаткове обов'язкове покарання?

При розгляді спеціальної конфіскації «старого формату» слід зазначити таке: якщо виходити з того, що цей захід включений до змісту санкцій норм Особливої частини КК України, які починаються зі слова «карається», він фактично передбачає каральний вплив. Ця обставина ще більше ускладнює розуміння співвідношення між спеціальною конфіскацією та покаранням.

Ураховуючи викладене, з огляду на порушення принципу системності, не вбачається можливим встановити однозначно, чи є в цілому спеціальна конфіскація правообмеженням, що означає й неможливість чіткого її співвіднесення з покаранням.

Ще одним аспектом розуміння правової природи спеціальної конфіскації є питання про неї в контексті форми реалізації кримінальної відповідальності. У цій площині проблематики слід зазначити, що законодавець пішов досить складним шляхом, установивши таке:

1. Спеціальна конфіскація «нового формату»:

- може бути формою реалізації кримінальної відповідальності у випадку її застосування до суб'єктів зазначених злочинів, при цьому вона сполучається з покаранням (при цьому ще раз нагадаємо, що звільнення від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК України у разі вчинення корупційних злочинів не передбачається);

- не є формою реалізації кримінальної відповідальності у разі її застосування до осіб, які за віком або особливостями психічного стану не є суб'єктами зазначених злочинів (хоча видається дивним, яким чином особа, яка не досягла віку кримінальної відповідальності чи має суттєві психічні розлади, що обумовили визнання її неосудною, може вчинити корупційний злочин);

- не є формою реалізації кримінальної відповідальності (якщо говорити про негайну ретроспективну відповідальність) у разі її застосування до осіб, які звільнені від кримінальної відповідальності (при цьому ще раз звернемо увагу на те, що є можливим лише застосування ч. 5 ст. 354 КК України).

2. Спеціальна конфіскація «старого формату» однозначно є формою реалізації кримінальної відповідальності.

Виявлені проблемні аспекти нормативного регулювання спеціальної конфіскації додатково актуалізують питання про доцільність відмежування спеціальної конфіскації як примусового заходу від конфіскації майна як додаткового покарання.

Слід погодитися із тим, що конфіскація майна повинна залишитися в системі покарань. Однак повинно йтися тільки про повну конфіскацію майна, що є власністю винної особи. Через це положення ч. 2 ст. 59 КК підлягають уточненню щодо того, що повна конфіскація майна встановлюється тільки за вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів членами організованих злочинних структур, а також у випадку вчинення тяжких і особливо тяжких корисливих злочинів службовими особами, які обіймають відповідальне та особливо відповідальне положення. Загалом можна підтримати позицію законодавця щодо встановлення конфіскації майна за вчинення злочинів проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості.

У такому разі гострота дискурсу щодо справедливості, доцільності, ефективності конфіскації майна може значно зменшитись. Поряд із цим, оскільки спеціальна конфіскація передбачає безоплатне вилучення та обернення в дохід держави предметів, прямо зазначених у законі, зокрема

й оборнення в дохід держави об'єктів безпідставного збагачення, до яких і відносяться доходи від злочинів, це робить недоцільною часткову конфіскацію майна. Спеціальна конфіскація в цьому плані більшою мірою відповідає принципу законності та рівності, ніж часткова конфіскація майна, зазначена в ч. 1 ст. 59 КК України.

Висновки. Убачається, що законодавцеві було б доцільно відмовитися від поспішних кроків щодо внесення змін і доповнень у нормативний текст до з'ясування хоча б базових складових сутності та правової природи спеціальної конфіскації. У цьому аспекті пропонуємо:

- відмовитися від «двоформатного» підходу до спеціальної конфіскації; це примусовий захід кримінально-правового впливу, основні положення щодо якого мають бути викладені в Загальній частині КК України, при цьому в усіх необхідних випадках спеціальна конфіскація має бути включена в санкції норм Особливої частини КК України (на єдиних засадах її за однакових умов, із додержанням принципів формування санкцій кримінально-правового норм);

- за своєю правовою природою спеціальна конфіскація – це примусовий захід кримінально-правового впливу, відмінний від покарання; вона не є правообмеженням і не може ним бути, тому потребує перегляду перелік предметів, що на сьогодні підлягають спеціальній конфіскації; у цьому плані положення КК України вимагають узгодження з відповідними приписами ЦК України;

- спеціальна конфіскація має передбачати два різновиди: власне спеціальна конфіскація (захід компенсації, реституції) та спеціальна конфіскація, поєднана зі знищенням предметів, указаних у законі (захід безцєки); це дозволить диференційовано підійти до конструювання санкцій тих норм Особливої частини КК України, диспозиції яких обумовлюють наявність у санкції певного різновиду спеціальної конфіскації;

- включення спеціальної конфіскації до санкцій норм Особливої частини КК України не означає її каральної цілеспрямованості; спеціальна конфіскація лише є таким примусовим заходом кримінально-правового впливу, який поєднується з покаранням, а не прирівнюється до нього.

Водночас потребують уточнення положення щодо конфіскації майна як додаткового покарання з огляду на доцільність виключення часткової конфіскації та більш чіткої регламентації повної конфіскації з урахуванням злочинів із певними характеристиками. Крім цього, було б доцільним уточнити положення ч.5 ст.354 КК України в тому сенсі, щоб включити в перелік обставин до посткримінальної поведінки добровільну здачу правопорушником майна, грошей та інших цінностей, які підлягали б спеціальній конфіскації у випадку притягнення його до кримінальної відповідальності

за вчинення відповідного злочину. Однак, зрозуміло, у цьому випадку про «конфіскацію» у жодному разі не йтиметься.

Із огляду на висловлені міркування вбачається, що перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у системному перегляді положень про заходи кримінально-правового впливу. Лише так можна подолати ті протиріччя, що існують на сьогодні, та загалом вирішити проблеми захисту прав і свобод людини, додержання принципів верховенства права, доцільності та гуманізму. Зміни в нормативній регламентації окремих заходів – марна трата часу.

Використані джерела:

1. Костенко О. Кримінальний кодекс і доктрина / О. Костенко // Право України. – 2004. - № 7. – С. 43–47.
2. Див., наприклад: Пунигов А.С. К вопросу о понятии «меры уголовно-правового характера» / А.С.Пунигов // Уголовное право: стратегия развития в XXI веке: Матер. IV Междунар. науч.-практ. конференции, г. Москва, 25–26 января 2007 г. – М., 2007. – С.291.
3. Чучаев А.И. Уголовно-правовое воздействие / А.И.Чучаев // Российский ежегодник уголовного права. – 2012. - №6. – С.311–345.
4. Дуюнов В.К. Уголовно-правовое воздействие: теория и практика / Дуюнов В.К. – М. : Науч. кн., 2003. – 520 с.
5. Борисов В.И. Иные уголовно-правовые последствия совершения общественно опасного деяния / В.И.Борисов, В.С.Батыргареева // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. – 2014. - №1. – С.135–150.

Орловская Н.А. Актуальные проблемы уголовно-правового регулирования специальной конфискации в Украине

В статье представлен анализ специальной конфискации согласно УК Украины. Установлено, что специальная конфискация является принудительной мерой уголовно-правового воздействия, понимание сущности и правовой природы которой существенно затруднено законодательным подходом к ее регламентации. Рассматривается соотношение специальной конфискации и наказания. Предлагаются авторские позиции относительно преодоления имеющихся проблем, обращается внимание на необходимость системного пересмотра положений о мерах уголовно-правового воздействия.

Ключевые слова: специальная конфискация, принудительная мера, уголовно-правовое воздействие, наказание, уголовная ответственность.

Orlovska N.A. The actual problems of special confiscation criminal law regulation in Ukraine

In the article the special confiscation analysis concerning to Ukrainian Criminal Code is presented. At the present stage in criminal law the two formats of special confis-

cation regimentation are stipulated. Such situation significantly complicates of this action essence and law content understanding: 1. The special confiscation is understood as a novella from Criminal Code Common Part of which is being considered by legislator as a concrete mean from number ones for corruption prevention. 2. Special confiscation presents itself a criminal law measure which is being applied in the case of crimes not linked to corruption and provided by law in Criminal Code Special Part.

The criminal law influence phenomenon has been analyzed. There is ascertained that special confiscation presents itself the criminal law influence forced measure. The term «other criminal law character measure» does not express the special confiscation law nature. The special attention is accented to special confiscation and criminal penalty proportion. It is linked to special confiscation applications simultaneously with punishment. There is drowning a conclusion about impossibility of clear differentiation between punishment and special confiscation. This is due to different nature of special confiscation objects and Ukrainian Criminal Code conflicting provisions. The basic problem consists in legislative consolidation by Criminal Code the property confiscation (full or partial) as a punishment which is closely related to special confiscation as a criminal law influence measure. It seems contradictory legislator position concerning special confiscation using for persons which are not subjects of criminal responsibility. Therefore, attention is accented to impossibility for such norms to be used in practice. The special confiscation application for persons released from criminal responsibility is in contrary to encourage fundamentals and principles in the Criminal law of Ukraine. The author vision concerning available problems overcoming is suggested. Additional attention is accented to a need for criminal law influence provisions system revision.

Key words: *special confiscation, enforcement action, criminal law influence, punishment, criminal law responsibility.*

УДК 343.353-057.3(477)

Д.О. Сисоєв

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 364-1 КК УКРАЇНИ

Досліджено проблеми родового об'єкта злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, зугалі й зокрема зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Ключові слова: *склад злочину, об'єкт злочину, родовий об'єкт злочину, злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.*

Постановка проблеми. Загальна проблематика об'єкта злочину в сучасній вітчизняній доктрині вважається однією з ключових тем, що відкриває шлях до вивчення складу злочину. Утім, чи часто представники первинних ланок у системі правозастосування звертаються до проблем визначення об'єкта злочину, дотримання умовної конструкції «об'єкт злочину –